Pásový opar

Zverejnené: 17. marca 2023 | Autor: PharmDr. Patrícia Čečková

Pásový opar *(herpes zoster)* je infekčné vírusové ochorenie, ktorého pôvodcom je *varicella zoster virus (VZV)*. Tento typ vírusu spôsobuje primárnu infekciu, ktorá sa prejavuje ako ovčie kiahne *(varicella)*. Prenáša sa kvapôčkami alebo transplacentárne. Vírus ostáva vo svojej latentnej forme v gangliách zadných koreňov miešnych. Oslabenie organizmu môže neskôr viesť k jeho reaktivácii a klinickej manifestácii vo forme pásového oparu.

Klinický obraz

Typické sú kožné a neurologické príznaky. Postihnutý môže byť ktorýkoľvek senzorický nerv, a preto aj jeho lokalizácia nie je presne určená. Najčastejšie sa však objavuje na jednej strane trupu. Miesto, kde vznikne pásový opar, je podráždené, citlivé na dotyk, páli, svrbí, pacient môže mať pocit mravčania. Objavujú sa a pribúdajú vyrážky vyplnené tekutinou, ktoré postupne splývajú. Uzliny v priľahlých oblastiach bývajú zväčšené, opuchnuté. Človek je oslabený, môže pociťovať bolesť kĺbov, svalov, nechutenstvo a celkovú únavu.

Komplikácie

Je dôležité myslieť na to, že pásový opar je infekčné ochorenie. Pokiaľ má pacient pľuzgieriky a chrastu, treba minimalizovať telesný kontakt (pozor na spoločné uteráky, sauny, posilňovne), aby nedošlo k prenosu.

U niektorých pacientov bolestivé prejavy po odznení príznakov pretrvávajú. Tento jav sa nazýva **postherpetická neuralgia.**

Nepríjemné komplikácie môže sprevádzať *herpes zoster ophthalmicus*, konkrétne konjunktivitídu, riziko keratitídy a poškodenia zraku.

Závažnou formou je tiež *herpes zoster oticus*, známy ako syndróm Ramsey Hunt. K príznakom patrí bolesť ucha, tinnitus, vertigo, nystagmus, poruchy sluchu, znížená tvorba sĺz a slín.

Liečba

1. Lokálna

Jej cieľom je zmierniť svrbenie, bolesť, urýchliť hojenie rán. Používa sa tekutý púder, zinkový olej, antiseptické roztoky (benzydamínium-chloridu, jódovaný povidón, targezín, manganistan draselný), prípadne lokálne antibiotiká. Lokálne antivirotiká sa používajú obmedzene.

2. Systémová

ANTIVIROTIKÁ: tvoria gro terapie. Sú indikované v prípade ťažšieho priebehu ochorenia, u imunokomprimovaných pacientov, starších osôb či napríklad atopikov. Terapia antivirotikami zmierňuje priebeh ochorenia a znižuje výskyt postherpetických neuralgií. Mala by byť nasadená čím skôr, ideálne do 72 hodín. Ďalej sú v rámci terapie používané antivirotiká valaciklovir, brivudín, famciklovír a inozín pranobex.

ANTIBIOTIKÁ: indikované len pri ťažšej bakteriálnej superinfekcii.

KORTIKOSTEROIDY: ich podávanie je kontroverzné.

ANALGETIKÁ: paracetamol, NSA a slabé opiáty, v prípade silných bolestí silné opiáty, *ANTIEPILEPTIKÁ* (karbamazepín) či *TRICYKLICKÉ ANTIDEPRESÍVA*.

Prevencia

Živá, oslabená vakcína *Zostavax* na prevenciu pásového oparu a postherpetickej neuralgie momentálne nie je k dispozícii. Aktuálne k 4.1.2023 je k dispozícii len živá, oslabená vakcína *Varivax* proti ovčím kiahňam.

V rámci prevencie je tiež dôležité posilňovať imunitu a nezdieľať toaletné potreby.

PharmDr. Patrícia Čečková